

02. septembar 2023.

KAKO SMANJITI RIZIKE SPROVOĐENJA POSTUPKA AKTIVNOG OPLEMENJIVANJA?

Postupak aktivnog oplemenjivanja omogućava niz finansijskih pogodnosti za lica koja ga sprovode ali pored uobičajenih rizika spoljnotrgovinskog poslovanja sa sobom nosi i rizike carinskog postupka koji, ako se ne sagledaju na vreme, mogu dovesti do ozbiljnih posledica po dalje poslovanje privrednog subjekta.

Radi smanjenja rizika carinskog postupka, a pre upuštanja u postupak aktivnog oplemenjivanja, zainteresovani privredni subjekat mora imati jasne odgovore na sledeća pitanja:

- 1) koje radnje će se sprovoditi na stranoj robi u Republici Srbiji?
- 2) da li će se radnje oplemenjivanja vršiti na više mesta?
- 3) da li će radnje oplemenjivanja vršiti više lica? Da li su ta lica angažovana od strane domaćeg nosioca posla ili direktno od strane stranca?
- 4) da li će se deo radnji oplemenjivanja vršiti u inostranstvu?
- 5) za koji naredni carinski postupak će se deklarirati roba koja se nalazi u postupku aktivnog oplemenjivanja?
- 6) da li postoji precizan normativ ili skup drugih podataka potrebnih za jasno opisivanje načina sprovođenja radnji oplemenjivanja kao za i određivanje proizvoda koji će se dobiti kao rezultat sprovedenih radnji oplemenjivanja?
- 7) da li će kao rezultat proizvodnih aktivnosti nastati otpad predviđen Zakonom o upravljanju otpadom? Ako hoće, da li je urađena kategorizacija otpada, da li je pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine i da li su pribavljena ovlašćenja potrebna za proizvodni postupak koji se sprovodi, za smeštaj, transport i zbrinjavanje otpada?
- 8) da li su pribavljeni svi podaci potrebni za ispravno svrstavanje po Carinskoj tarifi repromaterijala i dobijenih proizvoda?
- 9) da li su dostupni podaci o količinama i vrednostima robe koja će biti u stavljena u postupak?
- 10) da li će se povremeno umesto strane koristiti i domaća roba?
- 11) na koji način i koje lice će voditi knjigovodstvenu evidenciju o robi stavljenoj u postupak aktivnog oplemenjivanja?
- 12) da li će repromaterijal biti isporučen u jednoj ili više pošiljaka i u kom vremenskom periodu?
- 13) koliko vremena (određeno u mesecima) je potrebno da protekne od trenutka deklarisanja repromaterijala za postupak aktivnog oplemenjivanja do ponovnog izvoza dobijenih proizvoda?
- 14) da li će carinskim organima sa sigurnošću moći da se dokaže da li repromaterijal i dobijeni proizvodi imaju preferencijalno poreklo i čije?
- 15) da li će se koristiti pojednostavljeni carinski postupci prilikom deklarisanja robe?
- 16) da li je pribavljeno odgovarajuće obezbeđenje za plaćanje carinskog duga (bankarska garancija ili novčani depozit odgovarajućeg tipa)?

- 17) da li će deo repromaterijala ili dobijenih proizvoda biti stavljen u slobodan promet na carinskoj teritoriji Republike Srbije, a ako hoće, na koji način će biti obračunat iznos uvoznih dažbina?
- 18) kako, kome i kada će se podneti zahtev za dobijanje odobrenja za sprovođenje aktivnog oplemenjivanja?
- 19) da li podneti carinski deklaraciju kao zahtev ili zahtev na propisanom obrascu?
- 20) koja dokumenta priložiti uz zahtev?
- 21) kojoj carinskoj ispostavi/referatu će se deklarirati roba za stavljanje u postupak aktivnog oplemenjivanja odnosno za naredni carinski postupak? Da li je to ista carinska ispostava/referat ili ih ima više?
- 22) da li će podnositi Obrazac za završetak postupka?

Podnošenje neurednog ili nepotpunog zahteva koji ne sadrži sve potrebne dokaze o sposobnosti ispravnog sprovođenja postupka aktivnog oplemenjivanja može produžiti vreme potrebno postupajućem carinskom organu da donese odobrenje. Kao poledica toga, do uređenja zahteva i donošenja odobrenja, roba dopremljena iz inostranstva može duže vreme biti „zarobljena“ na vozilu ili u carinskom skladištu što dovodi do nemogućnosti ispunjenja ugovorenih rokova isporuke dobijenih proizvoda u inostranstvo, a samim tim i do naplate ugovorenih kazni ili gubitka ugovorenog posla i gubitka poslovnog ugleda.

Ukoliko podnosilac zahteva ne poseduje sve potrebne podatke i potrebna dokumenta, carinski organ neće odobriti sprovođenje postupka aktivnog oplemenjivanja. Time se privredni subjekat dovodi u situaciju da ne može da ispuni ugovorne obaveze koje je preuzeo prema stranom partneru te rizikuje nastanak gore navedenih posledica i dolazi u situaciju da neće moći da sprovodi planirane poslovne aktivnosti što sa sobom povlači teške finansijske posledice.

Ako nakon dobijanja odobrenja, privredni subjekat ne poštuje obaveze koje proizilaze iz odobrenja, nadzorni carinski organ će suspendovati ili ukinuti dato odobrenje i u zavisnosti od činjeničnog stanja pokrenuti odgovarajući prekršajni postupak. U slučaju pokretanja prekršajnog postupka nadležni sud može izreći izuzetno visoke kazne odgovornom licu ili licima. Opet u zavisnosti od okolnosti, carinski organ može pokrenuti i sprovesti upravni postupak radi naplate nenaplaćenih ili manje naplaćenih uvoznih dažbina i PDV-a. Na ovaj način mogu biti poništeni svi pozitivni finansijski efekti posla u koji se privredni subjekat upustio.

Čak i u situaciji kada nosilac odobrenja u potpunosti poštuje svoje obaveze određene odobrenjem, ukoliko nije dovoljno upoznat sa pravilima o poreklu robe, pri ponovnom izvozu robe prilikom izdavanja dokaza o preferencijalnom poreklu može doći u situaciju da mora platiti odgovarajući iznos uvoznih dažbina koji nije uvrstio na troškovnu stranu prilikom računanja isplativosti sprovođenja postupka aktivnog oplemenjivanja.

Stoga, poželjno je da privredni subjekti pre ugovaranja sprovođenja radnji u postupku aktivnog oplemenjivanja sagledaju sve rizike koji mogu uticati na isplativost ovakvog poslovanja.

Autor: Borislav Injac